

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

"จิตสาธารณะ" เป็นคุณลักษณะประการหนึ่งของคนไทยที่สังคมในปัจจุบันเรียกร้องให้พัฒนากันอย่างจริงจัง แต่ที่มาและความหมายของคำว่าจิตสาธารณะยังคงเป็นที่สับสนและคลุมเครืออยู่ไม่น้อย หลายคนให้ความหมายของคำว่าจิตสาธารณะในทำนองเดียวกับจิตที่ต้องการทำประโยชน์ให้กับสังคม จิตที่เอื้อเพื่อ เมตตา ต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข และบางคนก็ให้ความหมายไปถึงสำนักหรือจิตของการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อความสุขและประโยชน์ของส่วนรวม อย่างไรก็ตาม สมเกียรติ รัชมณี (2552 : ออนไลน์) อธิบายถึงที่มาของคำว่าจิตสาธารณะไว้ดังนี้

คำไทยที่มีความหมายเดียวกับ "Public Mind" ก็คือ "จิตสำนึกต่อส่วนรวม" ซึ่งตั้งแต่สมัยยังเป็นเด็กอยู่นั้น ครูบาอาจารย์ทั้งหลายจะพร่ำสอนอยู่เสมอว่า ทุกคนต้องมี "จิตสำนึกต่อส่วนรวม" จึงจะอยู่ร่วมกันได้ในสังคมอย่างมีความสุข แต่คำนี้ห่างหายไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย จนกระทั่งมาพบคำ "Public Mind" และคนไทยก็นำมาอบรมสั่งสอนกันอย่างเต็มปริ่มว่าต้องมี "จิตสาธารณะ" จนลืมนึกว่า "จิตสำนึกต่อส่วนรวม" แท้จริงแล้ว "Public" ก็หมายถึงส่วนรวม และส่วนรวมก็คือ "สาธารณะ" ส่วน "Mind" ก็คือจิต แม้ในภาษาอังกฤษจะเป็น "Public Mind" แปล ตรงตัวได้ว่า จิตสาธารณะ แต่ในความหมายที่ฝรั่งต้องการก็คือจิตที่สำนึกต่อสาธารณะ ไม่ใช่ จิตสาธารณะลอยๆ ซึ่งหากจะแปลตรงความหมายแล้วก็คือ "จิตสำนึกต่อส่วนรวม" "Public Mind" หรือ "จิตสำนึกต่อส่วนรวม" อาจจะเป็น Shared values ที่ดีอีกข้อหนึ่ง ที่ควรร่วมมือกัน และปลูกฝังให้บุคลากรในทุกองค์กรมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมเพิ่มขึ้น มากกว่าที่จะสำนึกได้แต่ประโยชน์ส่วนตน

ตามกรอบความหมายข้างต้น จิตสาธารณะจึงมีความหมายเดียวกับจิตสำนึกต่อส่วนรวม ซึ่งชาย โพรธิสตาและคณะ (2543: 8-9) ได้อธิบายถึงคำว่า จิตสำนึกในความหมายที่คนทั่วไปใช้ใน ชีวิตประจำวันมีนัยที่ไปถึงการกระทำหรือพฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อสิ่งนั้นๆ จิตสำนึกต่อส่วนรวม ก็ คือ การกระทำที่แสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เช่น การกระทำที่มุ่งประโยชน์ของส่วนรวมเป็น สำคัญ ซึ่งจิตสาธารณะอาจเกิดขึ้นจากความสนใจในผลประโยชน์ที่ตัวเองจะได้รับจากส่วนรวม หรืออาจจะเกิดขึ้นจากการสนใจในประโยชน์ของส่วนรวมโดยไม่สนใจในผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับ ก็ได้

ปัจจุบันมีคำอีกคำหนึ่งซึ่งมักจะถูกกล่าวถึงควบคู่ไปกับ จิตสาธารณะ คือคำว่า จิตอาสา บางคนมีความเห็นว่าคำทั้งสองคำเป็นคำเดียวกัน แต่ที่จริงแล้วจิตสาธารณะกับจิตอาสา มี หลักการที่เกือบจะเป็นเรื่องเดียวกันแต่ไม่ทั้งหมด ซึ่งพระไพศาล วิสาโล (2551 : ออนไลน์) กล่าวถึง จิตอาสา ว่า

“เนื้อแท้ของความเป็นอาสาสมัครนั้นอยู่ที่จิตใจ คือมี ‘จิตอาสา’ ที่ต้องการช่วยเหลือผู้อื่น หรือนึก ถึงส่วนรวม จะเป็นครู พ่อค้า นักธุรกิจ ข้าราชการ ก็สามารถเป็นอาสาสมัครได้ตลอดเวลาหากมี ใจที่คำนึงถึงส่วนรวมอยู่เสมอ เราจำเป็นต้องตระหนักรู้เสมอว่า ‘อาสาสมัคร’ นั้นไม่ใช่เป็น อาชีพ หากคือสำนึกที่สมควรจะมีอยู่คู่กับความเป็นมนุษย์ของเราจนกว่าชีวิตจะหาไม่ ”

ชาย โพรธิสตา และคณะ (2543: 38-39) อธิบายพฤติกรรมจิตสาธารณะไว้ว่า แบ่งได้เป็น 2 ระดับ ระดับหนึ่งเป็นพฤติกรรมแบบที่บุคคลไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแต่ไม่ก่อให้เกิดความ เสียหายแก่ส่วนรวมซึ่งเป็นการแสดงออกว่าบุคคลมีความเข้าใจว่าควรหรือไม่ควรปฏิบัติอย่างไร โดยเรียกจิตสาธารณะแบบนี้ว่า แบบ Passive ระดับสอง เป็นระดับที่บุคคลมีพฤติกรรมที่แสดงว่า เขามีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เช่น การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่ชำรุด เสียหาย โดยเรียกจิตสาธารณะแบบนี้ว่าแบบ Active เมื่อพิจารณาระดับของพฤติกรรมจิต สาธารณะตามที่ชาย โพรธิสตา และคณะ ได้แบ่งไว้ว่า มี 2 ระดับ ดังกล่าวจะพบว่า พฤติกรรม ระดับที่ 2 เป็นพฤติกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าพฤติกรรมระดับที่ 1 เพราะไม่ใช่เพียงไม่ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเท่านั้นแต่ต้องเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ปัญหาที่เกิดจากการขาดจิตสาธารณะของคนในสังคมแสดงออกทางพฤติกรรมในหลายลักษณะแต่ที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ พฤติกรรมที่นึกถึงแต่ประโยชน์ส่วนตนและสร้างความเดือดร้อนเสียหายให้ส่วนรวม เช่น เหตุการณ์อุทกภัยครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2554 ที่กลุ่มคนขับเรือรับจ้างในจังหวัดนครสวรรค์ พยายามดันเรือเข้า ออกผ่านคันดินที่ก่อเป็นเขื่อนกันน้ำ บริเวณสะพานนิมมานรดี เขตเทศบาลนครสวรรค์ เพื่อจะนำเรือเข้ามาตระเวนรับจ้างในเขตที่ถูกน้ำท่วมจนเขื่อนกันน้ำพัง กลุ่มคนขับเรือรับจ้างเหล่านั้นเร่งขย่ายเรือออกไปอย่างรวดเร็ว โดยไม่สนใจกับคันกันน้ำที่พังหลายลงตรงหน้า มวลน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาทะลักเข้าท่วมตลาดบ่อนไก่ ถนนโกสีย์ โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ ถนนมาตุลี แล้วขยายสู่ถนนสายต่างๆ ท่วมตลาดปากน้ำโพ ย่านเศรษฐกิจสำคัญของ จ.นครสวรรค์ ภายในเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ระดับน้ำสูง 2-3 เมตร ต้องอพยพคนออกไปที่ปลอดภัย รวมทั้งผู้ป่วยหนักที่ต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ 50 ราย ที่โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ต้องได้รับความเดือดร้อนด้วย เจ้าหน้าที่ต้องรีบลำเลียงผู้ป่วยไปรักษาที่โรงพยาบาลอื่นๆ ในจังหวัด (เขื่อนพลังนครสวรรค์จมวิปโยค, 2554 : ออนไลน์) นอกจากนั้นยังมีปัญหาที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน เช่น การจับจองเป็นเจ้าของทางเท้าของร้านค้าที่มีทางเท้าอยู่หน้าร้าน หรือการที่แม่ค้ามาตั้งหาบเร่ แผงลอย ขายสินค้าบริเวณทางเท้าโดยไม่คำนึงถึงคนอื่นที่ต้องลงไปเดินริมถนนเพราะทางเท้าไม่มีที่เหลือให้เดิน รวมทั้งการใช้ห้องน้ำสาธารณะแล้วทิ้งกระดาษชำระและวัสดุต่างๆ ลงโถส้วม ขึ้นไปเหยียบบนโถส้วมชักโครก หรือไม่ราดน้ำหลังใช้ส้วม ทำให้ห้องน้ำสาธารณะชำรุดเสียหายสกปรกผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน เพราะไม่สามารถใช้ส้วมสาธารณะได้ สำหรับการใช้รถใช้ถนนก็พบพฤติกรรมการขับรถสวนทางจราจร หรือการชุมนุมเรียกร้องสิ่งต่างๆ โดยอ้างแต่เพียงสิทธิของตนเอง แต่ไม่มีความสำนึกว่าตนเองกำลังละเมิดสิทธิของผู้อื่น และสร้างความเดือดร้อนให้กับสังคมส่วนรวม

ปัญหาที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะอีกลักษณะคือ การไม่สร้างความเดือดร้อนเสียหาย แต่ก็ไม่ได้คิดจะทำอะไรให้ส่วนรวม พฤติกรรมลักษณะเช่นนี้แม้ไม่สร้างความเดือดร้อนเสียหายก็จริง แต่ก็ไม่ได้ช่วยสร้างสรรค์ หรือพัฒนาส่วนรวมแต่อย่างใด คนที่แสดงพฤติกรรมเช่นนี้ มีอยู่มากในสังคมซึ่งมักมีแนวคิดในการปฏิบัติตนว่า ฉันไม่ทำให้ใครเดือดร้อนก็แล้วกัน แต่ก็ไม่ได้คิดจะออกแรงลงมือช่วยเหลือพัฒนาส่วนรวมให้ดีขึ้น ซึ่งมักคิดว่าการไม่ทำให้ส่วนรวมเดือดร้อนเสียหายก็เรียกว่ามีจิตสาธารณะแล้ว (ชาย โพธิ์สีดา และคณะ, 2543: 38-39)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นการขาดจิตสาธารณะจากภายในตัวคนที่มุ่งร่วมกันสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไข เพราะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ เห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549: 1) ที่กำหนดแนวทางพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยการมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีจิตใจที่ดีงามอยู่ในกรอบของศีลธรรม และมีจิตสำนึกสาธารณะ และเมื่อต่อเนื่องมายังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ก็ยังคงกำหนดให้สร้างทุนมนุษย์ในระดับจุลภาคโดยพัฒนามนุษย์ให้มีค่านิยมจิตสาธารณะ เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอกประเทศที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วที่ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยม มุ่งหารายได้เพื่อสนองความต้องการส่วนตน พฤติกรรมของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิตและความสัมพันธ์กับผู้อื่นต่างแก่งแย่ง เอาัดเอาเปรียบกัน ผู้คนมุ่งแสวงหาความสุขส่วนตัวมากกว่าการคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม ขาดการเคารพสิทธิผู้อื่นก่อให้เกิดปัญหาต่างๆมากมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 20)

แม้ว่าจะมีการกำหนดให้พัฒนาจิตสาธารณะของประชาชนไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่เมื่อนโยบายถูกนำมาแปลงให้เป็นการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมกลับพบว่าการปฏิบัติที่กระทำกันอยู่ในเกือบทุกระดับ และทุกรูปแบบเป็นเพียงกิจกรรมสร้างกระแส หรือตามกระแสภายใต้การอ้างถึงเป้าหมายของการใช้กิจกรรมเหล่านี้เพื่อปลูกจิตสำนึกให้คนร่วมมือกันทำสาธารณประโยชน์ การสร้างกระแสจากกิจกรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นไม่สามารถทำให้คนในสังคมมีจิตสาธารณะตามความหมายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่อย่างไร ตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมทำความสะอาดถนนคลีนนิ่งเดย์ของจังหวัดปทุมธานี หลังน้ำท่วม พบว่าเป็นการทำกิจกรรมแบบผักชีโรยหน้าคือมีการเชิญรัฐมนตรีและนักการเมือง รวมทั้งศิลปินนักแสดง และสื่อมวลชนมาทำข่าว โดยเชิญชวนให้ประชาชนมาช่วยกันทำความสะอาดพื้นที่ส่วนรวม มีการทำความสะอาดล้างพื้นถนน เก็บขยะในบริเวณที่เปิดงาน และเมื่อพิธีเปิดงานเสร็จสิ้นลง ก็ไม่มีการทำความสะอาดพื้นที่อื่น ๆ ต่อแต่อย่างไร (ชาวปทุมไว! คลีนนิ่งเดย์ขยะเคลื่อนเมืองส่งกลิ่นเหม็นคละคลุ้ง, 2554 : ออนไลน์) อีกตัวอย่างที่พบได้บ่อย คือ

การทำกิจกรรมเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทเอกชน หรือกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ของนักศึกษาที่การจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างฉาบฉวยไม่ได้หวังผลของการกระทำอย่างจริงจัง เช่น กิจกรรมปลูกป่าชายเลนเพื่อคืนป่าสู่ธรรมชาติ พบว่ามักมีการพากันไปปลูกป่าชายเลนโดยไม่มีการเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม น้ำท่วมสูงมากเกินไปบ้าง ลมแรงมากเกินไปบ้าง หรือเลนอ่อนมากเกินไปบ้าง เมื่อปลูกเสร็จแล้วโอกาสที่ต้นไม้จะเจริญเติบโตจึงเป็นไปได้น้อยมาก บางแห่งไม่เหลือแม้แต่ต้นเดียวเพราะคลื่นลมพัดล้มหมด (ผักชี(โรยหน้า) 'CSR ปลูกป่าชายเลน', 2555 : ออนไลน์)

ในส่วนของการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประการหนึ่งจากแปดประการที่โรงเรียนต้องพัฒนานักเรียน โดยเสนอแนะแนวปฏิบัติหลายแนวทาง ได้แก่ บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 7) จากการศึกษาเบื้องต้นของผู้วิจัยเกี่ยวกับลักษณะและประเภทของกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะที่โรงเรียนระดับประถมศึกษาจัดให้กับนักเรียนพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการกำหนดให้นักเรียนรับผิดชอบทำงานเพื่อส่วนรวมในโรงเรียน วัด หรือชุมชน กิจกรรมที่จัดส่วนใหญ่เป็นการให้นักเรียนดูแลพื้นที่ส่วนรวม เช่น การรดต้นไม้ในสวนหย่อม การทำความสะอาดห้องน้ำ การเก็บขยะในสนาม การกวาดดูทางเดินบนอาคารเรียน นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้นักเรียนทำงานบริการต่างๆ ในโรงเรียน เช่น การช่วยแม่ครัว ทำอาหารกลางวัน การตักอาหาร การล้างถาดอาหาร การยกกระบะนมให้กับนักเรียนชั้นที่เล็กกว่า การช่วยครูทำความสะอาดห้องเรียนชั้นอนุบาล การอำนวยความสะดวกในการเดินแถวกลับบ้านของนักเรียน นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนบริจาคเงินหรือสิ่งของ เช่น การประดิษฐ์กระทงเพื่อจำหน่ายแล้วมอบเงินให้กับวัด การบริจาคเงินให้คนชราในสถานรับเลี้ยงคนชรา และเด็กด้อยโอกาสในที่ต่างๆ บางแห่งให้นักเรียนทำกิจกรรมรณรงค์ในชุมชน เช่น รณรงค์ในวันพิทักษ์โลกร้อน รณรงค์ในวันงดสูบบุหรี่ รณรงค์เพื่อสำนึกการประหยัดพลังงาน ฯลฯ บางโรงเรียนใช้กิจกรรมทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมในการลงโทษนักเรียนที่มาโรงเรียนสาย ซึ่งส่งผลให้เกิดความรู้สึกด้านลบมากกว่าที่จะเห็นคุณค่าของการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม นอกจากนี้ยัง

พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ นำเรื่อง การเสริมสร้างจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประการที่แปดนี้ไปใช้ในการให้นักเรียนบันทึกจำนวนชั่วโมงทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ นักเรียนประถมศึกษาต้องมีจำนวนชั่วโมงการทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตลอด 6 ปีการศึกษา รวม 60 ชั่วโมง โดยหลังจากนักเรียนทำงานเพื่อส่วนรวมตามที่กำหนดให้แล้วให้นักเรียนบันทึกเวลาที่ทำเพื่อสะสมให้ครบ เมื่อครบตามกำหนดก็ไม่ต้องทำงานเพื่อส่วนรวมต่อไป การจัดกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ที่โรงเรียนทำอยู่จึงเป็นการทำงานที่เน้นเรื่องความรับผิดชอบหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับจิตสาธารณะจึงไม่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนแต่อย่างใด

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของแบนดูรา (Bandura) ที่เสนอ การเรียนรู้โดยการสังเกตตัวแบบ เช่นงานวิจัยของนันท์วัฒน์ ชุนซี (2546) ศึกษาเรื่อง การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มุทิตา หวังคิด (2547) ศึกษาเรื่อง การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บุญทัน ภูบาล (2549) ศึกษาเรื่องการใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สุกคนธรส หุตะวัฒนะ (2550) ศึกษาเรื่องผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ ด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจาที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 งานวิจัยกลุ่มนี้จะใช้ตัวแบบที่หลากหลายในการให้นักเรียนใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ในสถานการณ์ที่กำหนดไว้ การใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวพฤติกรรมนิยมนี้มิได้เตรียมการเพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ในการแก้ปัญหาอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากสถานการณ์ที่ตัวแบบนำเสนอ นักเรียนจะทำในสิ่งที่พวกเขาได้รับรู้ว่าตัวแบบทำและจะไม่คิดริเริ่มหาหนทางด้วยตนเองในสถานการณ์อื่นๆ (ไตรรงค์ เจนการ, 2548 : ออนไลน์) ดังนั้นการเรียนรู้เรื่องจิตสาธารณะโดยการใช้ตัวแบบนั้นนักเรียนจึงเรียนรู้ที่จะทำตามตัวแบบในสถานการณ์ที่ตัวแบบนำเสนอเท่านั้น หากนักเรียนต้องเผชิญสถานการณ์อื่นในชีวิตนอกเหนือจากที่ตัวแบบนำเสนอไว้ นักเรียนจะไม่สามารถแสดง

พฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมได้ นอกจากนั้นยังมีงานวิจัยที่ใช้สถานการณ์จำลองในการให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติตามที่กำหนด เช่น ธรรมนันทิกา แจ็งสว่าง (2547) ศึกษา เรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมุติกับ ตัวแบบในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์ (2550) ศึกษาเรื่อง ผลการใช้สถานการณ์จำลองผสมผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รังสี เกษมสุข และสุชมาล เกษมสุข (2550) ศึกษาเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้บทบาทสมมุติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) การให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติในสถานการณ์จำลองนี้ไม่ใช่สถานการณ์จริง แม้ว่าจะมีการเตรียมการอย่างไรก็ไม่เหมือนสถานการณ์ในชีวิตจริง อีกทั้งการแสดงบทบาทสมมุตินั้นเน้นให้นักเรียนแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำสิ่งที่นักเรียนแสดงออกมาสู่การอภิปราย เพื่อให้ครูให้คำแนะนำนักเรียนว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรในสถานการณ์ต่างๆ (ทศนา แคมมณี, 2551: 360) การแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดและการอภิปรายหลังการแสดงบทบาทสมมุติดังกล่าวไม่สามารถทำให้นักเรียนเกิดจิตสาธารณะได้ เพราะนักเรียนเพียงได้แสดงความคิดของตนและรับฟังความคิดของผู้อื่นเท่านั้น ไม่สามารถทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในหลักการของจิตสาธารณะและนำไปสู่การปฏิบัติ

การจัดโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษาและจากงานวิจัยดังกล่าวไม่สามารถทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะได้ด้วยเหตุผล 4 ประการสำคัญ ได้แก่ 1) นักเรียนเป็นเพียงผู้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายไม่ได้เกิดจากการเข้าใจความสำคัญและความจำเป็นในการปฏิบัติกิจกรรม และไม่ได้เชื่อมโยงสิ่งที่ปฏิบัติเข้ากับการเป็นสมาชิกในสังคมที่มีหน้าที่ทำสาธารณประโยชน์เพื่อสังคมของตน 2) นักเรียนไม่ได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนานพอ ทำให้โอกาสในการแสดงพฤติกรรมบนพื้นฐานจิตสาธารณะของนักเรียนไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม 3) นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยไม่ได้เรียนรู้ความรู้ที่จำเป็นก่อนการทำงานซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ในการทำให้ผลงานของนักเรียนมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน และ 4) ขาดระบบและวิธีการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่ร่วมโครงการหรือกิจกรรม มีแต่เพียงหลักฐานการเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมของนักเรียนเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถยืนยันได้ว่านักเรียนที่เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นนั้นมีจิตสาธารณะ

ถ้าจำกัดความหมายของคำว่าความเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะคือผู้ที่ตระหนักรู้ความปรารถนาหรือผลประโยชน์ของส่วนรวม และใช้สติปัญญาสร้างสรรค์สาธารณะประโยชน์เพื่อให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น การจัดการศึกษาก็ต้องเน้นการเสริมสร้างนักเรียนให้เป็นผู้ที่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกที่ดีของสังคมในการใช้สติปัญญาทำสาธารณประโยชน์ ซึ่งการทำสาธารณประโยชน์นั้นจะไม่มีผลเลย หากผลที่เกิดจากการปฏิบัติไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ดังหลายสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม เช่น การใช้อีเอ็มบอลกำจัดน้ำเสียเมื่อเกิดมหาอุทกภัยช่วงปลายปี พ.ศ.2554 โดยหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเชิญชวนให้ประชาชนรวมพลังกันบ่มอีเอ็มบอลเพื่อนำไปแจกจ่ายให้กับผู้ประสบภัย แต่ภายหลังมีนักวิชาการชี้แจงว่านอกจากไม่ทำให้สภาพน้ำดีขึ้นแล้วยังอาจทำให้น้ำเสียเพิ่มขึ้น และผู้บ่มอีเอ็มบอลอาจติดเชื้อราด้วย (ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์, 2554 : ออนไลน์; จากอีเอ็มบอลถึงมรณะที่น้ำกลั้วกว่าน้ำ , 2554 : ออนไลน์)หรือกรณีชมราวาสในชุมชนแห่งหนึ่งในจังหวัดอ่างทอง ร่วมกันบริจาคเงินซื้อสี และร่วมกันกับพระสงฆ์ในวัดทาสีพระอุโบสถ และกำแพงโบสถ์ที่ถูกล้างน้ำท่วมจนสีลอกอ่อน ด้วยสีแดง ชมพู เขียว และส้ม ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ว่าสีที่ทาอุโบสถจะใช้เพียงสีอ่อนเท่านั้น ในที่สุดกรมการศาสนาต้องเข้าไปทาสีใหม่ทั้งหมด (กรมศิลปช่วยวัดอ่างทองทาสีอุตุชาติ, 2555 : ออนไลน์) สถานการณ์ที่ยกมานี้เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมต้องมีความรู้ในเรื่องนั้นมิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเองและส่วนรวม ดังนั้นการจัดการศึกษาให้นักเรียนมีจิตสาธารณะต้องเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้รู้ความสำคัญของการทำสาธารณประโยชน์และลงมือทำสาธารณประโยชน์โดยมีความรู้ในสิ่งทำและติดตามผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองด้วย

การเสริมสร้างจิตสาธารณะให้นักเรียนนั้นควรเริ่มในระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นวัยที่ไวต่อการรับการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมเป็นอย่างยิ่ง นักเรียนในวัยนี้ยังเป็นไม้อ่อนดัดง่ายจึงเหมาะที่จะพัฒนาด้านจิตใจเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ หากไม่ได้รับการพัฒนาด้านจิตใจในช่วงวัยนี้จะสายเกินไป เพราะเมื่อเด็กอายุเกิน 12 ปี ไปแล้วลักษณะนิสัยต่างๆ จะพัฒนาเป็นบุคลิกภาพที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก (ดุจเดือน พันธมนาวิน, 2550: 54-56) อย่างไรก็ตามการทำความเข้าใจเรื่องจิตสาธารณะนักเรียนต้องสามารถคิดเป็นเหตุเป็นผล และสามารถใช้เหตุผลในการตัดสินใจทางจริยธรรมได้ ซึ่งเพียเจต์และอินเฮลเดอร์ (Piaget and

Inhelder, 1969:157-159) เสนอแนวคิดพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ว่า เด็กในวัย 11 – 15 ปี เป็นวัยที่มีความสามารถในการคิด เป็นเหตุเป็นผล สามารถคิดในเชิงนามธรรมคือสามารถตั้งสมมติฐาน แล้วตรวจสอบสมมติฐานด้วยการทำวิจัย นอกจากนี้โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976: 33) ยังเสนอแนวคิดพัฒนาการทางเหตุผลเชิงจริยธรรมไว้ว่า เด็กในวัย 10 – 13 ปี อยู่ในช่วงทำตามกฎเกณฑ์ เริ่มเข้าใจเหตุผลเชิงจริยธรรมและพร้อมรับรู้กฎเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งจากผลการวิจัยของโกศล มีคุณ (2524 อ้างถึงในดุจเดือน พันธมนาวิน, 2550: 13) พบว่า เด็กในช่วงอายุ 9 -12 ปี เป็นช่วงเหมาะสมในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม จากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและทฤษฎีพัฒนาการทางเหตุผลเชิงจริยธรรม จะเห็นว่าเด็กในช่วงอายุที่ทั้งสองทฤษฎีมีความเห็นตรงกันว่าเป็นช่วงวัยที่เหมาะสมที่จะพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน คือช่วงอายุ 11 -12 ปี หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เพราะนักเรียนมีความพร้อมทางด้านสติปัญญาและมีความเข้าใจเรื่องเหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งจะเอื้อในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้า สำรวจ ตรวจสอบจากสถานการณ์จริง เพื่อทำความเข้าใจเรื่องจิตสาธารณะได้

ประเด็นสำคัญในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้น การจัดการศึกษาต้องทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ นั่นคือ ต้องทำให้นักเรียนสามารถสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ได้ด้วยสติปัญญาไม่ใช่ทำตามที่ครูสั่ง เพื่อให้นักเรียนเติบโตไปเป็นคนที่มีสติปัญญาในการแก้ปัญหาหรือรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าที่สนับสนุนและส่งเสริมการนำการศึกษามาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทางที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ โดยกำหนดภาระงานที่เป็นประโยชน์และเป็นงานที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาและวิธีการแก้ปัญหา เพื่อลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนและมีคุณค่าต่อสังคม (Kliebard, 2004 อ้างถึงในสำลี ทองธิว, 2553: 1-4)

การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้จึงมุ่งประเด็นไปที่การเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียนประถมศึกษาซึ่งยังไม่ปรากฏชัดในการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยพัฒนาหลักสูตรที่มีเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนให้สามารถใช้สติปัญญาในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ เพื่อให้ชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่า (Social Meliorism Theory)

คำถามการวิจัย

1. หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีลักษณะอย่างไร
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีจิตสาธารณะหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา จากผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ดังนี้
 - 2.1 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
 - 2.2 เปรียบเทียบความสามารถตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักเรียนหลังการทดลองกับเกณฑ์ร้อยละ 60

สมมติฐานการวิจัย

การเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่า (Social Meliorism Theory) ในการวิจัยครั้งนี้ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้โดยการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายก่อนเรียนและหลังเรียน และการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถของกลุ่มเป้าหมายหลังเรียนกับเกณฑ์ โดยด้านความรู้ความเข้าใจ จัดนักเรียนเรียนเนื้อหา 4 เรื่อง ได้แก่ ความสำคัญของจิตสาธารณะ ความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน ความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ และการติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ โดยการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเป็นผู้ศึกษาและสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยการอภิปราย ชักถาม ร่วมกับครูและเพื่อน ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน (Piaget and Inhelder 1969: 157-159; Henriques, 1997 : online) สำหรับด้าน

ความสามารถจัดให้นักเรียนปฏิบัติงาน ดังนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์หรือสอบถามความคิดเห็นของคนในชุมชน และการสังเกตพฤติกรรมของคนในชุมชน การสรุปประมวลผลข้อมูล และการปรับปรุงสาธารณประโยชน์ด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติการตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานดังกล่าวเป็นภาระงานที่เป็นประสบการณ์ใหม่ของนักเรียน นักเรียนต้องเรียนรู้จากการทดลองทำโดยใช้ความรู้ที่มีอยู่ด้วยตนเอง จึงจำเป็นต้องใช้เวลาในการฝึกฝน (Falbel, 1993) ซึ่งเกณฑ์การประเมินของกระทรวงศึกษาธิการที่ใช้ในการประเมินนักเรียนประถมศึกษา ร้อยละ 60 ถือว่าอยู่ในระดับพอใช้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 17)

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้เรียนหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ได้คะแนนความรู้ความเข้าใจตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่ได้เรียนหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ได้คะแนนความสามารถตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา และประเมินคุณภาพของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 (นักเรียนเลื่อนชั้นเรียน เป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) โรงเรียนวัดลาดสนุ่น สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการทดลองเพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตร ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ จิตสาธารณะของนักเรียน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นสำหรับเป็นรายวิชาเพิ่มเติม กำหนดให้เรียนทั้งในเวลาเรียน และนอกเวลาเรียน ใช้เวลาทั้งหมด 64 ชั่วโมง แบ่งเป็น 3 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 จัดการเรียนรู้ในเวลาเรียน จำนวน 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง เป็นการจัดการเรียนรู้ 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความสำคัญของจิตสาธารณะ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

ช่วงที่ 2 จัดการเรียนรู้นอกเวลาเรียน จำนวน 6 วัน วันละ 4 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง เป็นการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์อย่างมีคุณภาพ

ช่วงที่ 3 จัดการเรียนรู้ในเวลาเรียน จำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง เป็นการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

จิตสาธารณะ หมายถึง ความตระหนักรู้ในความต้องการหรือผลประโยชน์ของส่วนรวม และการใช้สติปัญญาสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ที่เนื่องมาจากการเรียนรู้ตามหลักสูตรตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา มีองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ด้านการรู้ความสำคัญของจิตสาธารณะ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเรื่องจิตสาธารณะกับการเปลี่ยนแปลงสังคม และหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ และแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

2. ด้านการตระหนักรู้ความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ และความสามารถ ดังนี้

2.1 ความรู้ความเข้าใจเรื่องความสำคัญของความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ และแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

2.2 ความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผลประมวลผลข้อมูล รายละเอียดความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบสังเกตและประเมินความสามารถ และแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

3. ด้านการตระหนักรู้สาระเนื้อหาที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจและความสามารถ ดังนี้

3.1 ความรู้ความเข้าใจเรื่องความสำคัญของการมีความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ และแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

3.2 ความสามารถในการศึกษาและสรุปข้อความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบสังเกตและประเมินความสามารถ และแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

4. ด้านการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์อย่างมีคุณภาพ หมายถึง ความสามารถในการปรับปรุงสาธารณประโยชน์โดยการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไขสาธารณประโยชน์ ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบสังเกตและประเมินความสามารถ และแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

5. ด้านการติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ ความรู้ความเข้าใจและความสามารถ ดังนี้

5.1 ความรู้ความเข้าใจเรื่องความสำคัญของการติดตามผลการใช้สาธารณประโยชน์ของชุมชน ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ และแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

5.2 ความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผลประมวลผลข้อมูล การใช้สาธารณประโยชน์ของชุมชน ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบสังเกตและประเมินความสามารถ และแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่า สำหรับนักเรียนประถมศึกษา หมายถึง มวลประสบการณ์ที่เสริมสร้างนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะในการทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยใช้สติปัญญาในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ โครงสร้างเวลา แนวการจัดการเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผลและสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน ใช้เวลาทั้งหมด 64 ชั่วโมง แบ่งเป็น 3 ช่วงได้แก่

ช่วงที่ 1 จัดการเรียนรู้ในเวลาเรียน จำนวน 14 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 28 ชั่วโมง เป็นการจัดการเรียนรู้ 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความสำคัญของจิตสาธารณะ, หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

ช่วงที่ 2 จัดการเรียนรู้นอกเวลาเรียน จำนวน 6 วัน วันละ 4 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง เป็นการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์อย่างมีคุณภาพ

ช่วงที่ 3 จัดการเรียนรู้ในเวลาเรียน จำนวน 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง และนอกเวลาเรียน จำนวน 6 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง เป็นการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นทางเลือกใหม่ของนักการศึกษา และครูประถมศึกษาจะได้พิจารณานำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

2. หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา หรือความเป็นพลเมืองด้านอื่น ๆ

3. หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองด้านอื่น ๆ ของนักเรียนประถมศึกษา